

ROMÂNUL

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Str. Românei 10.
Inscripție de presă
la administrație și se în-
registrează conform tarifului.
MANUSCRIPTELE
NU SE ÎNAPĂOIAZĂ

Moartea aviatorului

de d. Alex. Anestin.

Într-o desfășurare superbă de eroism și curaj; din cauza unui din accidente, te-
le în brutalitatea lor, ce pândesc pe stă-
torii aerului, aviatorul a murit, într-o tă-
și cețoasă zi a lui Decembrie, încununat
o aureolă de flăcări și de trosnituri sgu-
duire.

Aviatorul a murit la douăzeci de ani, în
area primei sale tinereți, la vârsta când cei
mulți se pregătesc pentru viața ce-i a-
ptă și îi momeste cu rarele-i clipe de a-
varată bucurie și cu nesfârșitele-i suferințe,
cazuri și păreri de rău.

Cu o zi mai înainte, îl cunoscusem pentru
o oară la aerodrom.

Cu ochii inteligenți și mari; cu figura fru-
asă și distinsă; cu părul încrețit în cute de
en și în toată ființa lui cu o modestie și o
doare de copil, tânărul acela care își fă-
e studiile de aviație în complicatele școli
Parisului, nu îți făcea de loc impresia că
fi putut să se avânte cu atâta bravură și
la cucerirea regiunilor superioare.

Peste o clipă însă aparatele imense își
au sborul în fanfara uriașe a motoarelor;
ceau să vibreze splendid întinderea câmpu-
de aviație, pentru a frământa apoi aerul
viraje îndrăznețe, în curbe fantastice și
ajestuoase, în rostogoliri și în căderi, ce um-
eau ochii de emoție și inimile de palpațiuni
plimentare.

În vreme ce aparatul aviatorului, astăzi
muncă, trecea ca o rândunică uriașe, deasu-
a întinderei șoselei, făcând să se ridice în
tejurii frunzele și praful de pe drum, de-a-
upra căruțelor ai cărora cai se cabrau în
a vibrației amețitoare, soldații, lângă noi
opteau: „este d. plutonier Georgescu, de oa-
ce a lui este șoseaua!”

Glorie și bucurie trecătoare: ieri soare și
mină, beție de aer și de perspective, azi ri-
titate veșnică și răceală de mormânt.

În această sguuitoare putere a contraste-
se rezumă viața adevăraților aviatori.

Pe ei nu-i poți înțelege cu procedeele no-
re de judecată obișnuită și nici nu-i poți ca-
cteriza după formele calapoedului comun.

Rămânând cu dragă inimă în sfera no-
ă socială de disciplină și volițiune, simbol
curajului și al unui uimitor progres, călă-
rii aerului, trăesc, în fond, o viață diferită
ea noastră, cu emoții și viziuni deosebite,
a spațiului limpede și strălucitor, față de
re pălesc ca învăluite de ceață și de umbră,
pectele traiului cotidian.

Din înălțimile la cari plutesc, ceasuri, în
rsul unei zile, Icarii moderni, își umplu o-
i de perspectivele înecate în bruma depăr-
ării, contemplă orizonturi necunoscute pen-
cei de jos; văd desfășurându-se în propor-
gigantică hărțile noastre reduse la dimen-
uni de milimetri, primesc, cei dintâi primele

raze ale soarelui și salută cei din urmă regala
strălucire a apusului ce trăește numai pen-
tru ei.

Pentru acești călători ai infinitului râu-
rile și apele se fac panglici de argint; vârful-
rile munților se prefac în păduri de sulți uri-
așe, dealurile, văile, câmpiile se reconciliază
armonic între ele și se așează la nivel.

Ca o pedeapsă însă și ca o răzbunare
pentru tot ceea ce e silit să dea, aerul, mâ-
nios de a fi flagelat de aripele aeroplanelor,
sgduit de trepidanta suflare a motoarelor și
insultat de curajul oamenilor ce străbat vasti-
tatea, până a altăieri neviolată a domeniilor
lui, aerul necruțător și crud, pândeste pe a-
viatori cu toate vidurile ce îi brăzdează și cu
toate curențele ce îl străbat.

Învinsă astăzi atmosfera se ridică mai te-
nace și mai amețitoare mâine și ca un
Moloch aerian ce pretinde noi victime, răs-
toarnă adesea, prin complotul tacit al elemen-
telor, pe aceia cari au biruit-o un moment.

Aviatorii știu aceasta, dar ei refuză a
deveni mai prudenți și mai cumiți.

Beția vitezei îi farmecă și îi încântă, fă-
cându-i să piardă noțiunea pericolului pămân-
tesc; călători ai spațiilor ei trăesc larg și in-
tens în baza unei mentalități ce a încetat de
mult a fi a noastră, bucuroși când aripele ae-
roplanului îi ridică într'o nouă regiune de stră-
lucire și azur.

Din ascensiunea aceasta în spre soare, în
mijlocul oceanului aerian, rezultă viziuni și
contemplații neuitate, înțelese poate de multe
ori numai cu sufletul, scăpând chiar contro-
lului inteligenței, sub învălișul ce le înalță și
le-acopere, rupt din intensa poezie a spațiului
infinit.

Aici ne vin în minte cuvintele comandan-
tului escadrilei de luptă din Arad, care ne spu-
nea o dată, că în timpul unui sbor, în vreme
ce aparatul trecea sub o ploaie fină în ale cărei
picături se resfrângeau razele de soare, a
avut senzațiunea magnifică că o clipă, haine,
cisme și mașină erau făcute dintr'un țesut de
curcubeu.

Nu credem să reușim vre-o dată să facem
pe aviatori, mai liniștiți și mai prudenți, de
oare ce neliniștea lor caracteristică, mai pre-
sus de ori ce obișnuință, este chestie de suflet
și chestie de temperament.

Nu știm poate cum să-i plângem, dar știm
în or ce caz să-i admirăm.

Din valea aceasta a vieții, unde circulăm
cu piciorul, sau cu trenul, cu viteze, prin con-
trast, de broaște țestoase sau de râme, depu-
nem, omagiul suprem pe mormintele celor
cari se duc în atmosferă de frumusețe și lu-
mină și trimitem salutul nostru tuturilor avia-
torilor, eroii ce chiar în timp de pace, rămân
singuri în război, cu vidurile pânditoare și
cu curențele de aer, și cu toată furia nedomo-
lită a naturii ce încearcă să-și păstreze cu
ferocitate, mărșul și impalpabilu-i secret.

Cronica externă.

În urma împrejurărilor, în care guvernul
maghiar a consimțit la ratificarea tratatului
de pace, nevoia dimisiunii cabinetului a apărut
ca un lucru de neînlăturat.

Mai multe cauze au determinat să tre-
bue să determine această demisiune.

Se știe că guvernul maghiar, tot timpul a
căutat să întretie în rândurile populației ideea,
că pacea nu trebuie ratificată. Aceasta pentru
a oferi Antantei o probă mai mult, că întreaga
națiune maghiară, era în contra ideii de ra-
tificare.

Strâns însă în condițiunile puse de Antan-
tă, guvernul maghiar s'a văzut nevoit în cele
din urmă, să semneze ratificarea, în contra rea-
lizării căreia se declarase până atunci.

Ratificarea făcută în condițiuni de atare du-
plicitate, a fost punctul de plecare, al nemulțu-
mirei generale, multă vreme înăbușită.

S'a adus în primul rând guvernului învinu-
irea, că nu a fost destul de energic, în condu-
cerea intereselor naționale, întrucât cedase în
fața Antantei și în fața condițiilor acesteia, re-
feritor la chestiunea teritorială.

O altă învinuire, adusă guvernului, a fost
aceea a numeroaselor impozite puse asupra
populației, sărăcită și incapabilă să reziste ava-
lanșei de dări și contribuțiuni.

S'a imputat în special cabinetului Teleky,
că s'a solidarizat fără de nici o restricție, cu
politica ministerului de finanțe, care a înțeles,
să rezolve criza financiară, salvând statul, în
detrimentul populației, — concepție debilă și
incapabilă să înlătore dezastrul.

Guvernul se găsea deci în situația delicată,
de a-și da singur vot de blam, în cazul când
s'ar fi desolidarizat de politica ministerului de
finanțe, sau de a-și distruge singur autoritatea
în cazul când ar fi continuat să susție mai de-
parte o politică financiară ce fusese una din
cauzele izbucnirii începutului de revoltă al na-
țiunii.

O altă cauză a demisiei guvernului, a fost
aceea a problemei forme de guvernament.

Guvernul maghiar, cu toate presiunile fă-
cute asupra sa în toate chestiunile, de Antantă,
și cu toată formula de aprobare dată concep-
ției sale monarhice, de toate statele învecinate,
a continuat să susție mai mult sau mai puțin
pe față nevoia reînțoarcerii habsburgilor.

Opinia publică ungară, care a sfârșit prin
a înțelege că greșita politică de opresiune a
habsburgilor, a fost adevărata cauză a dezastru-
lui, s'a declarat în parte pentru menținerea ac-
tualului forme de guvernament, parte pentru
ducerea pe tron a unui suveran național.

În fața acestei neînțelegeri decisive între
națiune și guvern, acesta s'a văzut nevoit să
cedeze și să se retragă în condițiile cunoscute.

Ideea formării unui nou guvern, prezidat de
contele Bethlen, este nesigură și provizorie, de-
oarece elementele blocului guvernamental, de-
clarat pe față în contra fostului guvern, proce-
dează în momentul actual, la o serie de diso-
cieri și de noi orientări în politica internă, ce ar
putea să aibă ca efect, o criză de ordin parla-
mentar, urmată în mod fatal, de o dizolvare a
adunării naționale, a căreia misiune ar fi astfel
zădărnită înainte ca ea să fi avut posibilitatea
să manifeste un început de activitate sănătoasă.

Situația actuală a Ungariei, este tot așa de
puțin satisfăcătoare, ca și înainte de realizarea
faptului ratificării și aceasta grație unci poli-
tici șovăitoare și greșite, și mai întotdeauna
cu un caracter de duplicitate vinovată.

Pensiunile invalizilor și văduvelor de război.

Comunicatul comandamentului teritorial a Corpului VII. de armată.

Postul Consiliu Dirigent Resortul Finantelor, cu scopul de a ușura plățile pensiunilor și competențelor de ocrotire pentru invalizii grade inferioare precum văduve și orfanii după grade inferioare a hotărât cu decretul nr. 17250 din 1919 secția V/a (Gazeta Oficială nr. 10), că competențele de ocrotire amintite mai sus să se ridice de către primăriile aparținătoare în mod sumar și la câte două luni de la percepție și să se plătească de către primării persoanelor în drept în prezența de martori.

Punctul 8 în ordinul de mai sus mai prevede, că nu este permis a se face rețineri din competențele invalizilor, văduvelor și orfanilor.

În consecință comandamentul face cunoscut că: în caz că vre-unui invalid, văduvă sau orfan i-se va face vre-o reținere din dreptul de pensie de către orice autoritate și din orice motiv, sau în caz că numai mandata de către biroul de pensii conform titlului nu se va plăti complet și în timp de 48 ore adică între 1-3 ale lunii la termenul hotărât prin suscitatul decret (adică la 1 ale celei de a 2 luna), atunci persoana în chestie păgubită fie ea invalid, văduvă sau orfan, este rugată să se adreseze comandamentului teritorial al corpului VII a armată în Sibiu. Această rugăminte o facem și primăriilor, de a se îngriji, ca plățile să se facă în limitele fixate de decret.

În caz că tot mai sunt încă invalizi, văduve și orfanii care n-au înmănat încă biroului de pensii în Sibiu cererea pentru regularizarea drepturilor la pensie, (după modelul publicat în Gazeta Oficială nr. 8-920) sau cari deși au făcut cererea dar n-au primit încă certificatul de plată pensie, atunci rugăm pe toți aceștia să binevoiască a înainta fără zăbavă biroului de pensii în Sibiu (Cazarma Mihail Viteazul) cererea sau reclamația.

Tot cu această ocazie se mai face cunoscut, că la regularizarea drepturilor la pensie și ajutoare (mandatari de competențe de ocrotire) pentru invalizi, orfanii și văduve din Ardeal și ținut, alipite ale fostei Ungarii, este competent numai comandamentul teritorial al corpului VII a armată în Sibiu sau comandamentul teritorial al corpului VI a armată în Cluj și anume fiecare pentru teritoriul său.

Primăriile sunt îndatorate să facă, să primească și să înainteze comandamentului orice cerere sau reclamație din partea invalizilor, orfanilor și văduvelor în petiție scutită, neîmbrată și pentru car e nu se va percepe nici o taxă.

Pentru acei ce voiesc să-și reclame prin grai neajuns sau nevoia, comandamentul îi primește cu brațele deschise și va face tot ce legea îngăduie pentru mulțumirea lor.

Comandamentul se găsește instalat în Sibiu în localul comandamentului corpului VII armată. Zilele de primire pentru orfanii și văduve sunt oricând și la orice oră din zilele săptămânii.

Povățuim însă pe toți, să nu pornească pe drumuri, și să nu i cheltuiască banii, ci să-și adreseze cererea scrisă sau verbală la autoritățile comunale, iar acestea să le înmăneze de urgență comandamentului cu referințele safe.

În tot cazul facem cunoscut atât invalizilor, orfanilor, văduvelor cât și autorităților comunale, că singurul organ al statului însărcinat și îndreptățit de a regula drepturile la pensie a tuturor invalizilor, orfanilor și văduvelor de pe teritoriul Ardealului, sunt comandamentele VII din Sibiu și VI din Cluj, așa că orice cerere sau reclamație adresată altor autorități sau chiar ministerului de război sunt trimise tot acestor comandamente; deci este zadarnic și o pierdere de vreme în regularizarea drepturilor sau împlinirea unei reclamații, ca sa se adreseze în altă parte decât nouă.

Sibiu.

General Vlădescu.

Congresul doctorilor dentiști.

Membrii sindicatului doctorilor dentiști, a hotărât ținerea unui congres general, în zilele de 6 și 7 Ianuarie s. v. 1921, în București.

La acest congres se vor discuta următoarele chestiuni: 1. Reforma legii sanitare în ceea ce privește practicarea dentistiei în țară. 2. Mijloacele de luptă contra dentiștilor ilegali. 3. Cum s'ar putea organiza învățământul dentar în țară.

Toți medicii dentiști sunt rugați de a răspunde de urgență pe adresa secretariatului general al Sindicatului Doctorilor Dentiști, d. dr. M. A. Munteanu, Calea Victoriei 184 București, dacă adrează la congres.

Înmormântarea plutonierului aviator Georgescu Voicu.

Astăzi la orele 3 d. p. se va face înmormântarea, aviatorului plutonier Voicu Georgescu, victima unui teribil accident de aeroplan, întâmplat cu prilejul șorurilor făcute de escadrila de luptă, locală, la înmormântarea regretatului Romul Veliciu, fost prefect al Aradului.

Corciugul va porni din cetate, cu onorurile militare.

Societatea arădană este rugată să ia parte la înmormântarea tânărului aviator, căzut în condiții atât de tragice, atuncea când îl aștepta o meritată avansare și când se punea atâta speranță pe devotamentul și curajul lui.

E o datorie să cinștim memoria bravilor căzuți la datorie și plutonierul Voicu Georgescu a avut onoarea să fie unul dintre ei.

Protestul societății politehnice contra cedării atelierelor C. F. R.

Duminecă s'a ținut la soc. Politehnică din Capitală o sedință care a luat un caracter foarte important.

A prezidat d. inginer Nicolae Ștefănescu. Punându-se în discuție chestia concesiunii atelierelor c. f. r., au luat cuvântul d-ții ingineri N. Ștefănescu, Tancred Constantinescu și Bușilă, cari au combătut cu vehemență proiectul de concesiune, de care s'a vorbit la timp, aducând numeroase motive, cari au păgubit interesele statului.

Pentru concesiune a vorbit d. inginer Manolescu, directorul general al industriei din ministerul de industrie și comerț.

S'a luat hotărârea, ca să se lupte prin toate mijloacele, ca proiectata concesiune a atelierelor c. f. r. să nu fie adusă la îndeplinire.

S'a numit o comisiune în frunte cu d. Anghel Saligny și Emil Miclescu, cari să alcătuiască un memoriu în care să se arate că „Societatea Politehnică” este cu desăvârșire contra concesiunii atelierelor CFR. Memoriul va fi apoi înaintat guvernului român.

Dosarul Günther.

O intervenție a Sindicatului Ziaristilor din București.

Se anunță din București că președintele Sindicatului ziaristilor din București, a adresat dlui general Averescu, următoarea cerere:

Domnule Prim Ministru,

În sedința Camerei dela 1 Decembrie crt. d. deputat Gheorghe Mărzescu, vorbind despre așa numitul „Dosar Günther” a afirmat că ziaristii dela toate sau aproape dela toate ziarele românești au primit bani dela Germanii iar numele lor se găsește înfișate pe filele acestui dosar.

Fiind-că d. deputat de Iași n'a rostit nici un nume, bănuiala ne învâluie acum pe toți.

Ca șef de guvern și ca Român, ca ostaș care ați stat în fața morții spre a vă apăra țara, ne înțelegeți mai mult decât alții, cât odios cuprinde învinuirea adusă presei dela tribuna parlamentului.

Presă română — ori care i-au fost lipsurile și slăbiciunile — s'a bucurat întodeauna de renumele corectitudinii profesionale. A fi acuzată și de neajuste, a fi acuzată și de comerț cu dușmanul și a fi acuzată și de toate aceste în fața parlamentului, iar lumină să nu se facă neîntârziat, veți recunoaște d-le Prim-Ministru, că aceasta nu se poate.

De aceea în numele Sindicatului Ziaristilor din București, am onoarea a vă ruga stăruitor să dispuneți a ni se comunica numele „tuturor ziaristilor” cari figurează în dosarul „Günther”, dacă astfel de nume figurează.

Primiți vă rog domnule Prim-Ministru, încredințarea înaltele mele considerațiuni.

Președinte, C. BACALBAȘA.

Cunună eternă pe mormântul lui dr. Romul Veliciu.

Ca răscumpărare a cununei pe sicriul lui dr. Romul Veliciu au depus la administrația ziarului nostru:

D. Anrei Tyrity comerciant în favorul monumentului „Unirii” L. 100.—

Di dr. Alexa Bojic advocat p entru fondul orfanilor de război L. 200.—

Suma din urmă L. 700.—

Total Lei 1000

INFORMAȚIUNI

Guvernul, în urma constăturilor a hotărât să vie în curând cu un spor de la salariile de bază ale funcționarilor. Acest spor se va da la 1 Aprilie 1922 când acest spor a fost acordat funcționarilor din Justiție.

Până acum chestia n'a luat o formă tivă.

— Revizoratul școlar indeamnă de stăsa cale pe toți învățătorii dela confesionale să se prezinte la depunerea măntului. Luarea jurământului se va cuvenită solemnitate în sala mare a din Arad în prezența deegaților din parteritorităților confesionale și anume:

Joi în 18 Decembrie la 10 ore a. m. tătorii confesionali gr.-ort. și zr.-cath. și sârbi.

Vineri în 17 Decembrie la 10 ore a. vătătorii confesionali romano catolici, luterani și israeliți.

— În reportajul nostru de ieri, relativi nerițiile lui Romul Veliciu, am scris d. sală că răspunsurile religioase, au fost către corul de sub direcțiunea dlui prof. Janu. În realitate corul care a dat corul la ceremonia funebră, a fost condus d. Lugoianu, cunoscutul profesor de muzică de cor, ci de d. Lipovanu, un de asemenea distins, și căruia în cor îi revin de drept toate aprecierile noastre.

— Direcțiunea generală a c. f. r. a dat tuturor direcțiilor regionale, ca toate vagoanele culațe în diferite stațiuni, să fie descărcate la fie în ce mult cinci zile, altfel vor fi descărcate către autorități, în contul destinatorilor.

— Direcția generală a vămilor, conform b. unlor primite de la ministerul de industrie, permite intrarea în țară a mărfurilor prohibite sunt prevăzute în convenția comercială cu Austria.

— Ministerul cultelor a pus la dispoziție episcopilor ortodoxe române din Transilvania și Banat, s. 4975000 lei, leaia preoției pe semestrul Oct. Martie a anului bugetar 1920-1921.

— La comitetul agrar s'au ivit vii discuții cu la plara pământului expropriat.

S'a stăruit ca aceasta chestiune să fie lăsată mai târziu, rezolvându-se mai întâi celelalte tui în legatură cu improprietărea.

— Ministerul de finante va da astăzi un comunicat care vestește publicul că nu mai primește o cerere cu privire la schimbarea coroanelor și a...

— Membrii corpului didactic detașati la școli în serviciul de control din ținuturile alipite, ve dela postul lor de titulari numai gradațiile, și când acestea nu le primesc dela postul unde sunt detașati, iar partea de salarii se va vărsa cor școlare respective, rămânând a primi dela școli sau postul unde sunt detașati, leaia întreagă.

— Un mare furt s'a săvârșit Dumineca în Capitală.

Autorii, cari n'au putut fi încă dovediți introdus, pe din dos, în locuința Dnei Grintescu, din Calea Victoriei No 80, spă un geam și deschizând apoi ușa.

Hoții au pătruns apoi în birou, unde au ocaz, din care au furat bijuterii de valoare de peste un milion și 25.000 lei în hârtii Băncii Naționale.

— Se svonise în lumea financiară de un timp încheiat la Londra, în valoare de 4 milioane de lei.

Știrea a fost desmintită din chiar sursă de la E vorba numai de împrumutul de 200 milioane franci, contractat la Paris și care a fost pentru plata cupoanelor datoriei noastre și pentru plata acreditivelor în legatură cu furile, cumpărate de stat.

— Doara Melania Ionescu și Dl Gheorghe logoditi. Su 1

x Dr. Valeria Curtuțiu, medic, Ord. 9-10 B. dul Regele Ferdinand I. No 17. Cu 1

Magnații ardeleni și congresul agrar

Am anunțat la timpul său, pe la mijlocul lunii trecute, că asociația maghiară „Emke”, societatea culturală maghiară ardeleană, înființată cu decenii în urmă, de magnații unguri din Ardeal, în scopul maghiarizării Ardealului și a acaparării isvoarelor de bogăție de aici, — și-a reînceput activitatea.

Fără a schimba vr'o literă din statutele, care indică terenul politic, cultural și economic al activității asociației, această formidabilă organizație maghiară al căreia membri se consideră fiecare maghiar, lucrează azi, sub protecția țărilor statului român.

Seria primelor ședințe ale vechei asociații politice, culturale și economice maghiare, încă nici nu s'a terminat și membrii asociației, au și înaintat guvernului un memorandum cerând suspendarea executării reformei agrare.

Reforma agrară, democratică, radicală, creaptă pentru toți locuitorii Ardealului, este, după concepția acestei societăți dărâmare suveranității politice maghiare.

Aproape zece zile membrii adunării generale ordinare, ai acestei asociații, nu au discutat decât primejdia ce o implică pentru sutele de magnați unguri, „pentru viitorul și vitalitatea minorității maghiare”, împărțirea latifundiilor, disolvarea fermelor „organizate pentru cea mai excelentă producție”.

Din desbaterele cari au avut loc la Cluj, în cadrul asociației „Emke” se poate vedea, că ei s'au gândit, că nu numai cuvântul, cari au vorbit în numele reformei agrare, preconizată și pusă în discuție în România întregită, nici habar nu au de conținutul legii agrare.

Aceia cari au vorbit, nu cunosc, nu recunosc dreptatea nici unui motiv, care sta la baza înființării reformei agrare române. Ei văd doar că, ca Ardealul, nu este administrat, ca „până la urmă”, ca Ungaria lui Horthy. Înțeleg, dar aceea, că s'a stârșit cu epoca, în care oamenii de brate scormoneau pământul, îngrijindu-l în modurile, pentru ca să aibe conștiință, haronii unguri, aceea ce le trebuia pentru o viață de spa, de desfrâu.

Un memorandum, scris în limba maghiară, și care este în prezent în copie, o traducere în limba română, a fost trimis din adunarea generală a „Emke”-i guvernului din București. Memorandumul a fost prezentat guvernului, prin delegație desemnată de adunarea latifundiarilor maghiari.

În memorandumul înaintat guvernului de asociația „Emke”, se arată că minimum de 200 jure, lași marilor proprietari de pământ, în loc de adevărat vr'o un folos obștei și statului, provoacă pierderi de multe milioane, deoarece marile proprietăți din Ardeal, au înființat pe moștile lor în care se află pot lua concurența cu cele mai bine organizate, ferme din Arad.

Împărțirea tuturor moșiilor ar avea ca urmare suprimarea funcționării acestor ferme mari. — În momentul, când însuși statul vede că înființării și susținerii unor asemenea servare școli pentru agricultura țării, etc. memorandumul este sprijinit de o serie întreagă de argumente, cari sub masca intereselor colective ale țării, intenționează salvagardarea intereselor de clasă și politice maghiare.

Această mentalitate a magnaților memorandumului, se demaschează în toată goliciunea ei, atunci, când printr'unul din ultimele puncte ale memorandumului se înzistă asupra scăderii producției pe acele teritorii, cari de doi ani înăuntru, au fost cedate, în exploatarea individuală și independentă a țărănimii.

Experții maghiari, constată că această scădere a producției se datorește următoarelor cauze: nepriecului țărănimii de a avea pământul în mod independent și faptul că țărânul se mulțumește cu o producție care să satisfacă nevoile sale casnice, fără a-și seama de imensele trebuințe ale orașelor. După toate acestea se impune însă întrebarea: ce rost au avut numeroasele și modernele metode ale magnaților maghiari, dacă țărănimia românească, care numără 75 la sută din populația Ardealului, nici azi, după atâtea decenii sau centenare, dela înființarea fermelor, nu cunoaște sistemele de cultivare rațională?

Ce rost ar avea în noul stat român, menținerea unor ferme, cari nu vor fi probabil, de nici un folos țărănimii nici în viitor?

Nu va fi mai folositoare organizarea fermelor statului, cu scopul precis, de a educa masele agricultorilor, în sensul cultivării raționale ale micilor moși? Răspunsul este evident.

Ca încheiere accentuăm, că acuzația, adusă țărănimii în sensul că aceasta urmărește cu rea voință înfometarea orașelor, prin aceea că nu produce cantități de cereale suficiente, nu este decât o lovitură dată țărănimii prin instinct, de aceea, cari n'au știut-o deosebi nici odată de vitele de jug, alături de care, lucrând moșiile magnaților, ea a asudat, a însângerat și a murit.

Având în vedere proporțiile și tenacitatea cu care latifundiarul maghiar din Ardeal, au luat poziție hostilă, față de reforma agrară, preconizată de democrația românească, această importanță chestiune, va fi cu siguranță reluată în discuție, și de cercurile conducătoare ale țării.

Este însă tot așa de sigur, că toți cari ar îndrăzni, să zădărnicească ceva din aceea, ce a realizat, adevărata democrație și dragostea de țară, își vor însuși singuri titlul de reacționari și de dușmani ai țării și poporului.

N.

In memoria lui dr. Romul Velicium.

Am primit la redacție următoarele:

STIM. DLE REDACTOR!

Ca răscumpărare a cununei pe sicriul regretatului dr. Romul Velicium, fost președinte de onoare al Corului tipografilor români din Arad „Aurora”, depunem în favoarea fondului orfanilor de război suma de 150 lei.

Președintele Corului tipografilor „Aurora”.

Cronica internă.

Am arătat gravitatea situației interne, din cauza poziției actuale, atât de delicate a guvernului, poziție creată de împrejurările în care cercurile conducătoare au înțeles să tacă remanierea.

Am arătat deasemenea imposibilitatea unei colaborări, de oare ce o adevărată și largă colaborare, cere cu totul altceva de cât aceea ce se admisesse să se dea între tratativele dintre opozițiune și guvern.

În urma tratativelor acestora s'a ajuns la rezultatul mai recent că opoziția federală ar avea pretenția să se facă cu adevăr colaborare dar pe baza programului federatist.

Față de o asemenea prezenție, guvernul la rândul său a înțeles să ceară „fuziune” iar nu colaborare, spunând că nu se poate admite ca în baza unei presupuse colaborări, la departamentele respective țărănistul să fie țărănist și naționalistul să facă tot politica de până acum.

Guvernul s'a arătat cu atâtea mai intransigent cu cât i-s'a părut că are datoria să facă proba că este mai tare ca or când și că refuzul de a i-se primi condițiile, în nici un caz nu e de natură să sguide situația guvernului.

În realitate însă situația este cu totul alta și din o nouă mascare a adevărului nu poate esei decât o permanentizare a actualei crize politice.

Ultimele tratative legitimează și amenințarea cu demisia dlui Take Ionescu, care înțelege să arate că dsa este acela care refuză concursul său cercurilor guvernamentale.

WRANGEL LA GALIPOLI.

CONSTANTINOPOL. — Generalul Wrangel fiind somat din partea guvernului otoman, să părăsească imediat Constantinopolul, a cerut și a primit autorizația puterilor aliate și a guvernului turcesc, de a se stabili la Galipoli.

(„Ag. Damian”)

Telegrame

„Agenția Damian”.

România la conferința din Praga.

București. — La conferința, care va avea loc la Praga, în vederea regulării chestiunilor de comunicație, România va fi reprezentată prin d. Manea, șeful secției telegrafice și prin d. German, directorul regional al CFR. din Cluj.

Alcătuirea comisiei comerciale.

București. — Comisia comercială a fost înstituită din: d. Giotu, delegat al ministrului de interne, d. Grigorescu, d. Meruțiu, delegatul ministerului comunicațiilor, d. Cristodorescu, delegatul ministerului industriei și comerțului și d. Buzescu, dela ministerul de finanțe.

Situația externă a României.

București. — D. Tache Ionescu, ministrul de externe, a vorbit la clubul conservatorilor despre chestiunile politice interne și externe. D. Tache Ionescu, s'a declarat mulțumit cu situația noastră externă.

Chestiunea asociațiilor profesionale.

București. — D. ministru Trancu-Iașt, a pregătit proiectul de lege, privitor la asociațiile profesionale. Proiectul va fi adus în discuție în disuția Camerelor.

Independența orașului Danzig.

Berlin. — Orașul Danzig, obținând sancționarea independenței sale, și-a format azi guvernul. Danzigul a fost proclamat republică independentă.

Eliminarea studenților dela Bele-Arte.

BUCUREȘTI. — Elevii grăviști dela academia de belearte din Capitală au fost eliminați dela toate școlile din țară.

D. Clemenceau grav bolnav.

PARIS. — D. Clemenceau, fost ministru președinte al Franței, a scăpat grav bolnav la Calcuta.

Pacea polono-lituaniană.

VARȘOVIA. — Se confirmă că au fost aplanate în mod pașnic, toate chestiunile, cari provocaseră conflictul polono-lituanian.

Pentru întregitatea Banatului.

Timișoara. — Adunarea populară anunțată pentru eri în chestia remanierii frontierelor cu Jugoslavia, a fost amânată. În schimb d. deputat Patriciu Râmneantu a ținut o serie de adunări populare în toate comunele din circumscripția sa electorală. La adunarea din Gătaia au luat parte peste 10 mii de români, pentru a protesta contra ciuntirii Banatului românesc. S'a votat o motiune în acest sens și a fost trimisă parlamentului.

Grecii manifestează contra Antantei.

Atena. — Manifestațiunile de stradă organizate contra aliaților continuă. Alaltăieri a avut loc la Atena o mare întrunire publică, în care s'a vorbit în mod vehement contra puterilor aliate.

Un memorandum al exregelui Greciei.

Paris. — Exregele Constantin al Greciei, a trimis printr'un delegat al său, puterilor aliate o notă-memorand, în care declară, că se obligă în mod loial să îndeplinească toate eventualele condiții, de cari puterile aliate ar lega reîntoarcerea sa pe tronul elen.

Ultima oră

Atentat contra Senatului Român.

DOI MORTI. CINCI GRAV RĂNIȚI.

București. — În cursul ședinței de ieri a. m. a Senatului, s'a aruncat în sala de ședință o bombă, care a făcut o explozie îngrozitoare. Au fost uciși pe loc, episcopul de Oradea-Mare, dr. Demetriu Radu și ministrul de justiție Greceanu. Au fost grav răniți episcopul dr. Roman Ciorogariu, episcopul Nifon, ministrul lucrărilor publice, d. general Văleanu, președintele senatului d. general Coandă și d. senator Spiru Georgiu.

Redactor responsabil: Traian P. Nicolae.

Editor responsabil: Laurențiu Luca.

Subprefectul județului Arad.

1920—1920.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru tipărirea Gazetei Oficiale a Județului Arad, public pertractare de concurs...

Su 2247—2

Dr. BELEȘ, subprefect s.

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale din Arad.

2354—1920.

CONCURS.

Casa cercuală pentru Asigurările Sociale din Arad publică concurs pentru întregirea postului vacant de medic-curant...

Salariu anual de 4400 L. și ajutor de scumpete 2650 L.

Cererile scrise în limba română cu mâna proprie dinpreună cu actele...

Concurenții vor trebui să dovedească cetățenia română și că au în limba română apoi să corecteze...

Casa Cercuală pentru Asigurările Sociale Arad.

Ca 2249—3

No 838—1920.

PUBLICAȚIUNE.

În urma ordinului a corpului de armată VII cu ocazia centralizării a operațiilor de recensământ...

Tânărul vor aduce și testimoniile de absolvire a școlilor...

Se vor prezenta: Cei conșcrieți în circumscripția I. la 16 Decembrie...

Arad, la 4 Decembrie 1920.

Isidor Georgeviciu m. p. șeful secției militare.

De vânzare urgent

100 buc. scoafe mari, negre, manguța, se pot îngrășa până la 300 chlgr.

No 2252—3

MICA PUBLICITATE.

Taxa unei publicități până la 10 cuvinte 10 Lei, de la 10 cuvinte în sus 1 Leu de cuvânt.

CETIȚI FETIȚE și VĂDUVE. — I. M. cojocari în comuna Bărzava...

PROFESORĂ d n vechiul Regat, predau limba franceză.

REQUISITE ECONOMICE de vânzare Arad, Bulevardul Regele Ferdinand nrul 17.

STAMPILE pentru sigilare cu ceară se pregătesc în 2 ore la A. Földes.

Scrisorile cu deviza la administrație se vor putea ridica numai între orele 5-6 p. m.

De vânzare

o masă de biliard, în bună stare, cu tablă de marmoră, rotitură, cu 3 bile de carambol și 16 bile de fildeș.

Caut Viticultor

care să posedă cunoștințe teoretice, practice superioare pentru vie întindere 40 hectare și pentru administrarea unei ferme model.

În atențiunea comercianților

Alaia, uiez, zahar, zaharicole, piper, scorisoare, ciocolată, vopselei, clei, scrobeată, săpun, cremă de ghețe, lumini pe patru biserică, smoală de căruțe

WILHELM KARVAS ARAD, str. Horea numărul 1, str. în fața cu primăria.

INCUNOȘTINȚARE.

Aducem la cunoștința On. public că am lărgit atelierul nostru de cusătorie de albituri din str. Brătianu(Weitzer) 2

PREFACÂNDU-L ÎN FABRICĂ.

Confectionăm totfelul de albituri pentru prețurile cele mai ieftine și adecvate:

- Cămeși de bărbați, fără guler lei 15—
cu 2 gulere și manșete lei 18—
de noapte lei 14—
Subpantaloni, lungi scurți lei 12—
Cămeși p. femei, fără lucru manual de noapte lei 8—
Subpantaloni pentru femei lei 10—
Perini lei 8—
Invalidoare pentru plapome lei 16—
Albituri pentru femei, cu lucru manual, de bucăți lei 30—50—

Rog binevoitorul sprijin

HIMLER și FISCHER

fabrică de albituri. Hi 2244 1

SENZATI ATENȚIE ELISÉE și LAD PARFUMERII PARISIENE, CELE MAI FRUMOASE CA- DOURI PENTRU CRĂCIUN ȘI PENTRU ANUL NOU. COMPLET ASORTIMENT BOGAT. — PREȚURI IEFTINE. — SE POT VEDEA ORI ȘI CÂND ÎN DROGHERIA „ȘARPEL” ARAD, EDIFIC. ANDRÉNYI. La 2134—50

În atențiunea cumpărătorilor de mobile pentru prânzitor și dormitor se pot vedea în depozitul de mobile WIEGENFELD, strada Eminescu (Deák Ferenc) nrul 40. Wi 22

ATENȚIUNE Mare asortiment de haine pentru copii de școală, toane de toamnă și de iarnă. Ne ducem cu colecții de mostre la institutele mai mari cari fac comenzi în mare. In permanență mare asortiment de costume pentru bărbați și copii, desic de toamnă, paltoane de iarnă. :: Serviciu personal! :: Despărțământ cial pentru lucrări de măsură. — Rogăm să Onora cu comenzi ::

CARBUN de LEM (margal) retortă cu încălzire ce se poate înlocui pentru încălzirea cu toare și cu lemne. calosiferelor se găsește. FABRICA DE GAZ AERIAN ORAȘULU ARAD, str. Horea 100 kilograme transportate la domiciliu — Lei 90

„ROMÂNUL”

MĂRFURI TEXTIL chifon, zefir și tot felul de țesături, flanel, barchette, stofe de lână, perdele de damasc, velințe de pat, acoperitoare mese, stoffe pentru haine de baie, articole de marame, etc. se află în cantități mari și vând pe lângă prețuri reduse la JOANKÖ